

Hans Leenders

A Musical Portrait

Aliud

Claudia Couwenbergh, sopraan
Vincent Kusters, bariton
Florence Chong, sopraan
Irina Trajkovska, viool
Hans Leenders, orgel

Hans Leenders

A Musical Portrait

Requiem (2018)

Introïtus	01:22
Graduale	01:13
Offertorium	03:16
Communio	02:01
Pie Jesu	01:51
In paradisum	01:31

Te Deum (2022)

09:43

Missa in Simplicitate (2020)

Kyrie	01:14
Gloria	02:54
Sanctus	01:19
Agnus Dei	01:24

Toccata (2016 rev. 2020)

06:33

In Principio (2017)*

07:45

Missa Choralis (2021)*

Kyrie	01:28
Gloria	03:30
Sanctus	01:52
Agnus Dei	01:24

Sonnet (2018)

04:00

Im Grenzland (2022)

05:22

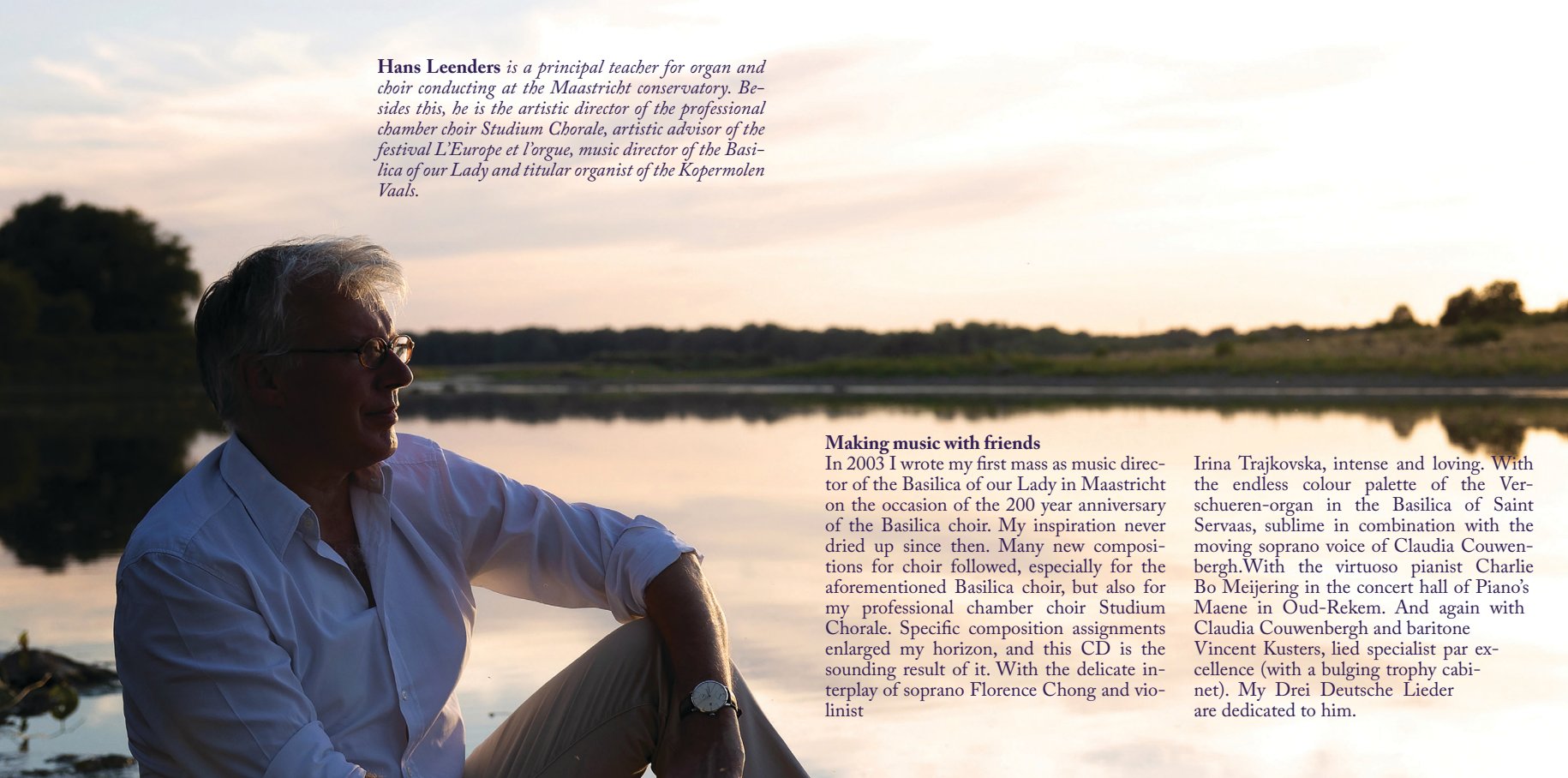
Traiectum (2019)

06:33

Drei Deutsche Lieder (2020-2021)

Die Heimat	01:58
O Nacht, du Sternbronnen	02:45
Sehnsucht	02:39

Leenders

Hans Leenders is a principal teacher for organ and choir conducting at the Maastricht conservatory. Besides this, he is the artistic director of the professional chamber choir *Studium Chorale*, artistic advisor of the festival *L'Europe et l'orgue*, music director of the Basilica of our Lady and titular organist of the *Kopermolen Vaals*.

Making music with friends

In 2003 I wrote my first mass as music director of the Basilica of our Lady in Maastricht on the occasion of the 200 year anniversary of the Basilica choir. My inspiration never dried up since then. Many new compositions for choir followed, especially for the aforementioned Basilica choir, but also for my professional chamber choir *Studium Chorale*. Specific composition assignments enlarged my horizon, and this CD is the sounding result of it. With the delicate interplay of soprano Florence Chong and violinist

Irina Trajkovska, intense and loving. With the endless colour palette of the *Verschueren*-organ in the Basilica of Saint Servaas, sublime in combination with the moving soprano voice of Claudia Couwenbergh. With the virtuoso pianist Charlie Bo Meijering in the concert hall of Piano's Maene in Oud-Rekem. And again with Claudia Couwenbergh and baritone Vincent Kusters, lied specialist par excellence (with a bulging trophy cabinet). My *Drei Deutsche Lieder* are dedicated to him.

Requiem

An old saying in music says that good notes should be recognizable, but not predictable. This traditional requiem, commissioned by the Nederlandse Sint Gregorius Vereniging, is a beautiful example of such music. Recognizable is the external form: the vocals lead, the organ supports, and practically every movement is poured into the mold of the age-old ABA-form. Less predictable is the melody, which through influence from Gregorian chant—music without bar structure—can sometimes move in unexpected directions. It is

precisely this coloring outside the lines that provokes the ear, as does the symbolism occasionally used: for example, where the texts speaks of “entering the house of the Lord,” ascending lines manifest all around, and the Communio (Lux Aeterna) begins with a single organ tone, as a musical illustration of Eternal Light. Above all however, a tone of comfort predominates the requiem, which any music lover will feel intuitively upon listening.

Te Deum

Leenders wrote his Te Deum in cooperation with the Stichting Concertfonds Hoornse Orgels. In a free, improvisatory, and approachable style—with sounds span-

ning from the traditional romantic to the accessibly modern—great variation is on display: a wide dynamic palette, a rich register, and fragments that vary from a blank unanimity to the full, imposing sound of the organ. In this immersive sound world, the Gregorian chant is the guiding star through the piece. In doing so, Leenders falls back, in ever-changing textures, on the genre of the chorale prelude, where against a tapestry of a few accompanying voices, the main melody - recognizable, poignant - takes the listener by the hand.

Missa In Simplicite

That Leenders is someone who composes with his ear to the present day, is proved through this Mass, written during the Corona crisis. For an extended period, rehearsing with a choir was not possible, whereby a demand for simple and functional music arose. The melodies are for this reason easily obtainable and heavily anchored to the beat. They also follow the text rather closely: for example, at the beginning of Gloria (“Glory to God in the highest”) there is jubilation, while during the Benedictus, the music takes on a more subdued tone. Leenders’ method found great resonance: the piece is now often performed in the Netherlands and abroad.

Toccata

“A piece in a free style written for a keyboard instrument,” reads the general definition of a toccata, although tradition has usually designated this type of music with a strong rhythmic and virtuosic character. That is certainly the case in this revision of the middle movement of a three-movement choral work titled Intentions, a commission from the Orgelpark Amsterdam. Opposites characterize the piece: one is a soft, fleet, and virtuosic cogwheel, the other a strong and marked statement. The strikingly hushed ending gives the narrative a distinctive, mysterious color.

In Principio

Leenders wrote this piece for soprano and organ entirely for himself, inspired purely by the opening text from the Gospel of John. It is permeated by a main theme consisting of three slow, cascading notes, a melody shape that exudes a deep acquiescence, reinforced by the many repetitions. Remarkable is that, this time the organ—beautifully voiced in soft, delicate shades—is the prominent voice, while the soprano, although carrying the text, adds an extra color. The occasional tone painting (high notes at Deum (God)) is offered up for a general atmosphere of subdued, tuneful prayer.

Missa Choralis

Written for the Basilicakoor Maastricht, the choir from the Onze Lieve Vrouwe Basiliek, which Leenders has directed since 1994. The original version is for four-voice choir with organ, but for this recording it has been revised to add soprano solo, violin, and organ. The music exhibits the same simplicity and functionality as the Missa In Simplicitate, but the important difference between the masses is the richness of the melodic content: a natural result of the collaboration between the three instruments, which complement each other on the one hand, and beautifully contrast and provoke on the other.

Sonnet, Im Grenzland, Traiectum

Three compositions on texts from Limburg poets, the first in collaboration with Festival Vocallis, the remaining two for the Stichting Maastrichtse Componisten. In Sonnet, a text in which the smell of war still wafts, a repeated cadence prevails in the piano: dark and oppressive as the “stamping of boots.” With the entry of the dove of peace the sound clears, but in the epilogue the ominous cadence returns: for freedom man will always have to fight. In Im Grenzland, the shadowy tones in the piano - mysterious, unstable - color the vocals, as if to suggest the transition from life to the beyond. In Traiectum, an excerpt from the Saint Servatius legend,

an ethereal, regularly repeated unison piano melody guides the listener, just as the angel in the story once miraculously led Servaas to Maastricht.

Drei Deutsche Lieder

The unifying factor in this triptych is the general theme of the texts: longing. In der Heimat there is the longing to forget love's suffering, in O Nacht, die Sternensbrunnen the protagonist yearns for the wisdom of the night, as the source of a world not yet known, and in Sehnsucht love - more specifically the lack of it - is central. In both the 1st and 3rd songs, a rippling, restless flow of notes dominates initially in the piano, which relaxes toward the finale, perhaps as a symbol of resignation. In the 2nd song, deep basses and high harmonies in the accompaniment form a vast space: like an awe-inspiring firmament against which the singer expresses his yearnings.

A photograph of a man with grey hair and glasses, wearing a light blue button-down shirt and light-colored trousers, sitting on dark, jagged rocks by a body of water. The sun is low on the horizon, creating a bright, hazy glow that reflects on the water's surface. The background shows a line of trees under a cloudy sky.

Musiceren met vrienden.

Hans Leenders is hoofdvakdocent orgel en koor-directie aan het Conservatorium van Maastricht. Tevens is hij artistiek leider van professioneel kamerkoor Studium Chorale, artistiek adviseur van festival L'Europe et l'orgue, cantor-organist van de OLV basiliek en titulaire-organist van de Kopermol-
len Vaals.

In 2003 schreef ik als cantor-organist van de Onze Lieve Vrouwe basiliek te Maastricht mijn eerste mis bij gelegenheid van het 200-jarig jubileum van mijn Basilicakoor. Mijn inspiratie is niet meer opgedroogd sindsdien. Vele koorwerken volgden, met name voor het eerder genoemde Basilicakoor, maar zeker ook voor mijn professionele kamerkoor Studium Chorale. Specifieke compositieopdrachten verbreedden mijn horizon, en deze CD is hiervan het klinkende resultaat.

Met het delicate samenspel van sopraan Florence Chong en violiste Irina Trajkovska, intens en liefdevol.

Met het eindeloze kleurenpalet van het Verschueren- orgel van de Servaasbasiliek, weergaloos klinkend in combinatie met de ontroerende sopraanstem van Claudia Couwenbergh. Met de virtuoze pianist Charlie Bo Meijering in de concertzaal van Piano's Maene in Oud-Rekem. Met nogmaals Claudia Couwenbergh én bariton Vincent Kusters, liedzanger bij uitstek (met een inmiddels uitpuilende prijzenkast). Mijn liederencyclus *Drei Deutsche Lieder* heb ik aan hem opgedragen.

Requiem

Een adagium in de muziek zegt dat goede noten weliswaar herkenbaar, maar niet voorspelbaar moeten zijn. Dit praktijkgerichte Requiem, een wens van de Nederlandse Sint Gregorius Vereniging, is daar een prachtig voorbeeld van. Herkenbaar is de uiterlijke vorm: de zang leidt, het orgel ondersteunt, en vrijwel ieder deel is gegoten in de mal van de aloude ABA-vorm. Minder voorspelbaar is de melodie, die door invloeden van het gregoriaans – muziek zonder maatstructuur – af en toe een onregelmatig profiel krijgt. Het is juist dat buiten de lijntjes kleuren dat prikkelt, net zoals de soms gebezigde symboliek: zo klinken in het Graduale, waar de tekst rept over “het binnengaan in het huis van de Heer”, overal stijgende lijntjes, en begint de Communio (Lux Aeterna) met één orgeltoon, als een muzikale illustratie van het Eeuwige Licht. Maar het is bovenal de troostvolle toon die in dit Requiem overheerst, en die iedere muzikliefhebber intuïtief zal aanvoelen.

Te Deum

Leenders schreef het Te Deum in opdracht van de Stichting Concertfonds Hoornse Orgels. In een vrije, improviserend aanvoelende stijl – met klanken die uitwaaiëren van het traditioneel romantische tot het ge-

matigd moderne – wordt een enorme variatie tentoongespreid: een wijds dynamisch palet, een rijke registratie, en fragmenten die variëren van een nietige eenstemmigheid tot een imposante, volle orgelklank. Binnen dit krachtenveld is de gregoriaanse aanhef van het stuk de leidraad. Leenders valt daarbij, in steeds wisselende texturen, terug op het genre van het koraalvoorspel, waarbij tegen een vlechtwerk van enkele begeleidende stemmen later de hoofdmelodie – herkenbaar, pregnant – de luisteraar bij de hand neemt.

Missa In Simplicitate

Dat Leenders een man van de praktijk is die zijn componeerwijze aanpast aan de omstandigheden bewijst deze Mis, geschreven tijdens de coronacrisis. Repeteren met koor was toen lange tijd niet mogelijk, waardoor er een behoefte ontstond voor eenvoudige, functionele muziek. De melodieën zijn daarom herkenbaar en hecht verankerd in de maat. Losjes volgen ze de tekst op de voet: zo wordt in het begin van het Gloria (“Eer aan God in den hoge”) gejubeld, terwijl tijdens het Benedictus (“Gezegend hij die komt in de naam des Heren”) de toon ingetogen is. Leenders werkwijze vond veel weerklank: het stuk is reeds zeer vaak in binnen- en buitenland uitgevoerd.

Toccata

Een in vrije stijl geschreven stuk voor toetsinstrument, zo luidt de algemene definitie van een toccata, al heeft de traditie bepaald dat dit soort muziek meestal sterk ritmisch-virtuoos georiënteerd is. Dat is ook hier het geval bij deze revisie van het middendeel van een driedelig koorwerk getiteld Intentions, een opdracht van het Amsterdamse Orgelpark. Tegenpolen bepalen het stuk: het een is een zacht, vluchtig en virtuoos raderwerk, het ander een sterk en markant statement. Het opvallend verstilte slot geeft de vertelling een typische, mysterieuze kleur.

In Principio

Leenders schreef dit stuk voor sopraan en orgel geheel voor zichzelf, louter geïnspireerd door de openingstekst uit het Johannes-evangelie. Het is doordeesemd van een hoofdgedachte die bestaat uit drie langzame, trapsgewijs-dalende tonen, een melodiemodel dat een diepe berusting uitstraalt, nog eens versterkt door de vele herhalingen. Opvallend is dat dit keer het orgel – prachtig geregistreerd in gevoelige, zachte tinten – de dominante partij is, en de sopraan, alhoewel tekstdrager, meer een extra kleur toevoegt. De sporadische toonschildering (hoge noten bij Deum (God)) is opgeofferd voor een algemene sfeer van een ingetogen, stemmig gebed.

Missa Choralis

Geschreven in opdracht van het Basilicakoor Maastricht, het koor van de Onze Lieve Vrouwe Basiliek, waarvan Leenders sinds 1994 dirigent is. Het origineel is voor vierstemmig koor met orgel, maar de bezetting is voor deze gelegenheid gereviseerd tot sopraansolo, viool, en orgel. De muziek straalt dezelfde eenvoud en functionaliteit uit als bij de Missa Simplicitate. Belangrijkste verschil is de toegenomen melodische rijkdom: een gevolg van de samenspraak tussen de drie instrumenten, die elkaar enerzijds aanvullen, anderzijds zich prachtig onderscheiden.

Sonnet, Im Grenzland, Traiectum

Drie liederen naar Limburgse dichters, het eerste in opdracht van Festival Vocallis, de overige twee voor de Stichting Maastrichtse Componisten. In Sonnet, een tekst waarin de geur van de oorlog nog na walmt, overheerst een herhaalde cadans in de piano: donker en beklemmend als het “gestamp van laarzen”. Met de intrede van de vredesduif klaart de klank op, maar in het naspel keert de onheilspellende cadans terug: vrijheid zal de mens altijd moeten bevechten. In Im Grenzland kleuren schaduw tinten in de piano – mysterieus, onbestendig – de zang, alsof ze de suggestie willen wekken van de overstap van een leven

naar gene zijde.
In Traiectum , een fragment
uit de Sint Servaaslegende, wijst
een etherische, regelmatig herhaalde
eenstemmige piano-melodie de luister-
aar de weg, net zoals de engel in de tekst
destijds Servaas op wonderlijke wijze naar
Maastricht leidde.

Drei Deutsche Lieder

Samenbindende factor in dit drieluik is het
algemene thema van de teksten: het ver-
langen. In der Heimat is er het verlangen
om liefdesleed te vergeten, in O Nacht, die
Sternenbronnen hunkert de protagonist
naar de wijsheid van de nacht, als bron van
een nog niet gekende wereld, en in Seh-
sucht staat de liefde – meer bepaald het ge-
brek eraan – centraal. In zowel het 1e als
3e lied overheerst aanvankelijk in de piano
een kabbelende, onrustige, notenstroom, die
richting het slot, wellicht als symbool van
berusting, meer ontspant. In het 2e lied vor-
men diepe bassen en hoge samenklanken in
de begeleiding een enorme ruimte: als een
ontzaglijk firmament waartegen de zanger
zijn smachten uitspreekt.

Requiem

Introitus:

Requiem aeternam dona eis Domine:
Et lux perpetua luceat eis.
V: Te decet hymnus, Deus, in Sion; et tibi
reddetur votum in Jerusalem.

Graduale:

Laetatus sum in his quae dicta sunt mihi: in
domum Domini ibimus.

Offertorium:

Domine Jesu Christe, Rex gloriae, libera
animas omnium fidelium defunctorum de
poenis inferni, et de profundo lacu: libera
eas de ore leonis, ne absorbeat eas tartarus,
ne cadant in obscurum: sed significet sanctus
Michael repraesentet eas in lucem sanctam:
Quam olim Abrahae promisisti, et semini
eius.
V Hostias et preces tibi Domine laudis of-
ferimus: tu suscipe animabus illis, quarum
hodie memoriam facimus: fac eas, Domine,
de morte transire ad vitam.

Communio:

Lux aeterna lucaet eis, Domine, cum sanctis
tuis in aeternum, quia pius es.

Pie Jesu:

Pie Jesu, Domine,
dona eis requiem sempiternam.

Antiphonae dum corpus effertur ex ecclesia:
In paradisum deducant te angeli: in tuo ad-
ventu suscipiant te martyres, et perducant te
in civitatem sanctam Jerusalem.
Chorus angelorum te suscipiat, et cum La-
zaro quondam paupere aeternam habeas re-
quiem.

Missa in simplicitate, Missa choralis*

Kyrie eleison
Christe eleison
Kyrie eleison

Gloria in excelsis Deo.
Et in terra pax hominibus bonae voluntatis.
Laudamus te.
Benedicimus te.
Adoramus te.
Glorificamus te.
Gratias agimus tibi propter magnam gloriam
tuam.
Domine Deus, Rex caelestis, Deus Pater om-
nipotens.
Domine Fili unigenite Jesu Christe.
Domine Deus, Agnus Dei, Filius Patris.
Qui tollis peccata mundi, miserere nobis.
Qui tollis peccata mundi, suscipe deprecati-
onem nostrum.
Qui sedes ad dexteram Patris, miserere nobis.
Quoniam tu solus sanctus.
Tu solus Dominus.
Tu solus Altissimus, Jesu Christe.
Cum Sancto Spiritu, in gloria Dei Patris.
Amen.

Sanctus, Sanctus, Sanctus Dominus Deus
Sabaoth.
Pleni sunt caeli et terra gloria tua.
Hosanna in excelsis.
Benedictus qui venit in nomine Domini.
Hosanna in excelsis.

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi: mise-
rere nobis (2x)
Agnus Dei, qui tollis peccata mundi: dona
nobis pacem

In Principio*

In principio erat Verbum, et Verbum erat
apud deum, et Deus erat Verbum.
Hoc erat in principio apud Deum.
Omnia per ipsum facta sunt, et sine ipso fac-
tum est nihil, quod factum est;
In ipso vita erat, et vita erat lux hominum:
Et lux in tenebris lucet, et tenebrae eam non
comprehenderunt.

Evangelie van Johannes 1, 1-14

Sonnet

oorlog, vrede, vrijheid

Weet dat de hemel boven de aarde
brak
en onder een gore modderdeken
soldaten in loopgraven totaal verzwakt
in geuren van rotnis bezweken.

Al met al de rampspoed niet geweken,
jodenhaat wakkerde aan, een nieuw tijdvak
van grove moorden en schurkenstreken,
gestamp van laarzen, walm in de doodsba-
rak.

Toen verrees een duif boven het oor-
logspuin,
een olijftak als teken van vrede
verdrong de donkerste schaduw ooit ge-
bracht.

Vrijheid werd een kloppend hart, herwon-
nen kracht
een plaats op de allerhoogste trede.
Plots bloeiden er bloemen in de vrede-
stuin.

Frans Budé (1945)

Im Grenzland

Auf allen Pfaden
wirst du heimgesucht
von anderen Pfaden,
ständige Erinnerung
an Wege, die du
nie gegangen,
nun doch gehst.

Hin zum Horizont,
der sich gleich mit dir
verlegt, in die Nacht,
in den Morgen, Mittag, Abend.
ruhelos ohne Bewegen,
unentwegt.

Wiel Kusters (1947)

Traiectum

Doen die ongherechte,
Die waren des viants knechte,
Des waren woerden in eynde,
Der enghel sinte Seruaes erscheyn.

Hij geboet den heiligen manne
Dat hi voer van danne
All daer hij noch is, te Triecht.
In eynde dall scoen ende liecht.

Effen ende wael ghedaen,
Daer twee water tsamen gaen.
Eyn groot ende eyn cleyn,
Claer, schoen ende reyne:

Dats die Jeker ende die Mase.
Beide te korne ende te grase
Es die stadt wale gheleghen,
Ende te schepen in voele weghe;

In visschen ende in ghewilden
Ende in goeden ghevylden
Der bester coren eerden
Die ye mochte ghewerden.

Des steyt die stat te maten
Aen eynde ghemeyne straten.
Van Inghelant in Ongheren
Voer Colne ende voer Tongheren;

Ende alsoe dies ghelijck,
Van Sassen in Vrancrijck
Ende mit scepen die des pleghen,
Te Denemerken ende te Norweghen.

Die weghe versamenen sich all dae.
Des is die stadt daer nae
Gheheiten Traiectum.
Daer sande God Servacium.

Henric van Veldeke (c.1150- na 1184)

Drei Deutsche Lieder

Die Heimat

Froh kehrt der Schiffer heim an den
stillen Strom
Von fernen Inseln, wo er geerntet hat;
Wohl möchte auch ich zur Heimat wie-
der;
Aber was hab ich, wie Leid, geerntet?

Ihr holden Ufer, die ihr mich auferzogt
Stillt ihr der Liebe Leiden? ach! gebt ihr
mir,
Ihr Wälder meiner Kindheit, wann ich
Komme, die Ruhe noch einmal wieder?

Friedrich Hölderlin (1770-1843)

O Nacht, du Sternenbrunnen

O Nacht, du Sternenbrunnen,
ich bade Leib und Geist
in deinen tausend Sonnen –

O Nacht, die mich umfließt
mit Offenbarungswonnen,
ergib mir, was du weißt!

O Nacht, du tiefer Brunnen ...

Christian Morgenstern (1871-1914)

Sehnsucht

Ich lieb eine Blume, doch weiß ich nicht
welche;
Das macht mir Schmerz.
Ich schau in alle Blumenkelche,
Und such ein Herz.

Es duften die Blumen im Abendscheine,
Die Nachtigall schlägt.
Ich such ein Herz, so schön wie das meine,
So schön bewegt.

Die Nachtigall schlägt, und ich verstehe
Den süßen Gesang;
Uns beiden ist so bang und wehe,
So weh und bang.

Heinrich Heine (1797-1856)

Recording date: January 23 at Maene Rekem, April 28 and 29 at the St. Servaas Basiliek, Maastricht,
Production & distribution: Aliud Records e-mail: info@aliudrecords.com

More information about our releases can be found at:

www.aliudrecords.com

More information about Hans Leenders:

<http://www.hansleenders-organist.nl>

Producer: Jos Boerland

Recording & Editing: Jos Boerland

Text: Maurice Wiche

Translation: Colin Crandal

Photography: Tessa Steinmann

Design: Jos Boerland

This Album has been made possible
by our sponsor: Piano's Maene Oud-Rekem (B)
The Parish of Saint Servaas Maastricht
and the Sena foundation

Sena

Also available on ALIUD:

